

Створення наочної допомоги не є словесною майстерністю. Це навичка мислення. Майстерне володіння мовою насправді не потрібно. На наступному етапі студенти представляють свої аргументи. Вони повинні поговорити, але не надто багато.

Вони вказують на візуальне, на будинок:» це наша думка «- думка йде про дім. «Це наші причини». А причини – на будинок. «Дозвольте пояснити кожну причину».

Третій етап – відповідь на аргумент протилежної команди. Тут дебати потребують більш високого рівня володіння мовою. Рекомендовано зробити паузу для команд суперників, щоб дати можливість розробити свої відповіді чи спростування. Кожна команда може піти в інше місце і обговорити слабкі моменти у своїх аргументах та аргументах суперників.

Студенти спочатку повинні ретельно продумати аргументи. Необхідно мати лист лексичних одиниць, який допоможе студентам оцінити аргументи. Оцінка також використовує візуальну допомогу будинку.

Студентів просять шукати будівельні вади чи проблеми. Вони визначають речі, які є «неправдивими» або «не важливими».

Студенти можуть записувати аббревіатури, які легко запам'ятовуються, та прості висловлювання в будинках опонентів: «НТ» не відповідає дійсності, «НАТ» – не завжди правдиво, або «ННТ» – не обов'язково істинно. Для правдивих тверджень, які вони вважають не важливими, вони також можуть написати «Це не має значення», «Це не важливо» або «Це легко вирішити».

Ці прості вирази полегшують студентам спростування аргументів опонента.

Кожна сторона по черзі відповідає на аргументи іншої сторони. Команди можуть бути розділені, тому три студенти представляють доводи, а інші три студенти представляють спростування.

Традиційна дискусія включає кілька циклів викладу та спростування. Для студентів, що вивчають англійську мову, зазвичай достатньо практики одного циклу викладу та спростування.

Достатньо лише дати можливість представити команді свої доводи і висловити свої спростування, і це зазвичай дуже весело, і кожен відчуває, що вони чогось досягли. Викладач може казати: «Усі перемогли, ми все добре зробили». «

Іноді можливо просити клас проголосувати, на чий стороні перемога. Прохання відгуку аудиторії дає хороший кінець уроку. Але додаткова дискусія залежить від ситуації та рівня учнів.

Список бібліографічних посилань

1. Lubetsky M., LeBeau C., Harrington D. Discover Debate: Basic Skills for Supporting and Refuting Opinions. Language Solutions, 2000. 131 p.
2. Baker T. How to Teach Debating: Theory & Practical Handbook for the Non-Native Teacher. CreateSpace Independent Publishing Platform. November 16, 2013. 214 p.

Одержано 28.10.2019

УДК 342.98(477)

Вікторія Вячеславівна ГОРБОНОС,

аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-5791-3527>

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМИ СУДОВО-ЕКСПЕРТНИХ УСТАНОВ ЛИТОВСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Організація проведення судових експертиз в Литовській республіці дещо відрізняється від інших країн Європейського Союзу (наприклад, Німеччини), насамперед, тому що право провадити таку діяльність мають не тільки спеціальні установи, а і окремі експерти, котрі не є їх працівниками. Так, Законом Литовської Республіки «Про судові експертизи» (Lietuvos respublikos teismo ekspertizės įstatymas) передбачено, що судові експертизи можуть здійснюватися: 1) судово-медичними експертами, внесеними до списку судових експертів Литовської Республіки (ч. 1 ст. 4); 2) приватними судовими експертами – особами, котрі не внесено до списку судових експертів Литовської Республіки, але мають спеціальні знання для проведення конкретного виду досліджень (ч. 2 ст. 4, ст. 17); 3) експертом який працює в іншій державі-члені Європейського Союзу або в країні, з якою Литовська Республіка має договір юридичної допомоги (ч. 3 ст. 4); 4) судово-медичними установами – спеціально створений державний орган або підрозділ державного органу, основною діяльністю якого є здійснення криміналістичної науки (ст. 19) [1].

До судово-медичних установ Литви необхідно віднести: Центр криміналістичних досліджень Департаменту поліції при Міністерстві внутрішніх справ Литовської Республіки (Lietuvos policijos kriminalistinių tyrimų centras),

Литовський центр судової експертизи (Lietuvos teismo ekspertizo's centras), Державна судово-медична служба при Міністерстві охорони здоров'я Литовської Республіки (Valstybino' teismo medicinos tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos), Державна служба судової психіатрії при Міністерстві охорони здоров'я Литовської Республіки (Valstybino' teismo psichiatrijos tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos). Основними функціями судово-медичних установ Литовської Республіки є: 1) проведення судових експертиз для судів; 2) здійснення досліджень; 3) розроблення та затвердження методів експертних досліджень; 3) підготовка судових експертів у своїй галузі; 4) надання методичної допомоги судам, прокуратурам та установам досудового слідства; 5) проведення експертних досліджень на вимогу інших юридичних та фізичних осіб (така діяльність оплачуються замовниками, тобто конкретними фізичними чи юридичними особами, на підставі конкретного договору). При чому їх статутами можуть бути передбачені і інші функції. (ст. 20 Закону Литовської Республіки «Про судові експертизи» [1]).

Центр криміналістичних досліджень Департаменту поліції [2] при Міністерстві внутрішніх справ Литовської Республіки, окрім вже вказаного основного законодавчого акту про судові експертизи та кримінального процесуального законодавства в своїй діяльності керується наказом Генерального комісару поліції Литовської Республіки Про об'єкти досліджень, експертів і експертиз, що здійснюється Центром криміналістичних досліджень і його територіальними підрозділами від 11.07.2008 № 5-V-398. Останній достатньо детально регламентує діяльність даної судово-експертної установи та поряд із загальними положеннями встановлює: права, обов'язки та відповідальність експертів, що проводять дослідження; порядок приймання, збирання, зберігання та повернення матеріалів необхідних для проведення досліджень; порядок і умови проведення дослідження; оформлення отриманих результатів, а також документування експертної діяльності. Дана установа займається наступними видами досліджень: вивчає технічне обладнання для виробництва алкоголю в домашніх умовах; здійснює балістичну, дактилоскопічну, почеркознавчу, трасологічну, економічні експертизи; проводить аналіз біологічних слідів, наркотичних і психотропних речовин, вогнепальної зброї, вибухових речовин і слідів; фарб, лаків, металів (полімерних металів), скла та кераміки, продуктів харчування, відео- або цифрових носіїв інформації, документів на предмет їх автентичності, транспортних засобів; тест ДНК; кібернетичні; огляд місця події; ідентифікація людей за зовнішніми ознаками, (п. 3 наказом Генерального комісару поліції Литовської Республіки Про об'єкти досліджень, експертів і експертиз, що здійснюється Центром криміналістичних досліджень і його територіальними підрозділами від 11.07.2008 № 5-V-398 [3]). Діяльність даної судово-експертної установи забезпечує повний спектр експертиз необхідних для розслідування та протидії злочинам, а те, що така установа входить до Міністерства внутрішніх справ сприяє оперативності проведення досліджень, нівелюючи будь-які бюрократичні моделі пов'язані з міжурядовим співробітництвом.

Литовський центр судової експертизи [4] діє на підставі Положення про Литовський центр судової експертизи затвердженого Міністром юстиції Литовської Республіки від 21.09.2007 № 1R-312 яке регламентує порядок і правила проведення експертних досліджень, а також встановлює його правовий статус. Литовський центр судової експертизи є акціонерним товариством з обмеженою відповідальністю при Міністерстві юстиції Литовської Республіки який в межах своєї компетенції проводить експертизи та розслідування на вимогу судів, прокурорів та органів досудового розслідування, інших фізичних та юридичних осіб, а також розробляє методи у сфері криміналістики. Основними його завданнями є: 1) забезпечення задоволення потреб правоохоронних органів та інших суб'єктів, використовуючи спеціальні знання та технічні засоби у процесі судових спорів; 2) здійснення науково-дослідної, дослідно-конструкторської та методичної діяльності; 3) підготовка судових експертів, організація підвищення їх кваліфікації та надання ним методичної допомоги.

Для виконання поставлених завдань Литовський центр судової експертизи має право: визначити завдання експертизи та досліджень; встановлювати порядок проведення експертиз та розслідувань і розміри плати за експертизу та розслідування відповідно до приписів чинного законодавства Литви; використовувати результати роботи судових експертів; відбирати зразки продукції, каталогів, технічної документації та іншої інформації, необхідної для проведення експертизи та дослідження, у порядку, передбаченому нормативно-правовими актами; отримати фінансову підтримку згідно із Законом Литовської Республіки «Про благодійність та підтримку Литовської Республіки» (Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą), а також інші права передбачені законодавчими та підзаконними нормативно-правовими актами [5].

З огляду на те, що Державна судово-медична служба [6] входить до складу Міністерств охорони здоров'я Литовської Республіки та здійснює специфічні види досліджень у сфері охорони здоров'я. Її діяльність регулюються численною кількістю нормативно-правових актів вказаної сфері, котрі призначені для встановлення порядку проведення того чи іншого виду досліджень. До завдань Державної судово-медичної служби віднесено наступні: 1) надання криміналістичних послуг, тобто проведення певних кримінологічних досліджень; 2) забезпечення підготовки та кваліфікації судових експертів у своїй галузі, прийняття участі у підготовці судових лікарів; 3) співпраця з науковими установами. Відповідно до п. 11 Положення про Державну судово-медичну службу затвердженого наказом Міністерством охорони здоров'я Республіки Литви від 06.01.2015 № V-3 зазначена служба має право: займатися статутною діяльністю всередині Литовської Республіки та поза нею; користуватися, розпоряджатися та розпоряджатися активами, переданими у порядку, передбаченому нормативно-правовими актами Литовської Республіки; отримувати фінансову підтримку від державних і недержавних установ Литовської Республіки; використовувати власні легітимні фінансові ресурси для досягнення статутних цілей та виконання функцій; за погодженням з Міністерством охорони здоров'я

укладати договори з юридичними та фізичними особами Литовської Республіки та за кордоном; одержувати у встановленому законодавством порядку інформацію, необхідну для виконання своїх функцій, від державних та муніципальних установ, інших фізичних та юридичних осіб; встановити порядок проведення експертних розслідувань; використовувати результати роботи судових експертів відповідно до законодавчих вимог; надавати платні послуги у встановленому законодавством порядку [7]. За діяльністю Державної судово-медичної служби здійснюється внутрішній і зовнішній контроль: перший є прерогативою Директору та уповноваженого ним персоналу в частині контролю за виконанням річного плану та фінансовими операціями; зовнішній контроль передбачає проведення аудиторської перевірки Державною аудиторською службою Литовської Республіки.

Державна служба судової психіатрії [8] – це державна установа (акціонерне товариство з обмеженою відповідальністю), що входить до системи охорони здоров'я Литовської Республіки, яка здійснює судово-психіатричні дослідження. Завданнями Державної служби судової психіатрії є проведення судово-психіатричної експертизи та надання спеціалізованих висновків на запити прокурорів та працівників досудового слідства. У п. 14 Положення про Державну службу судової психіатрії при Міністерстві охорони здоров'я Литовської Республіки затверджене Міністром охорони здоров'я Литовської Республіки від 11.07.2003 № V-425 визначено її права, зокрема: займатися статутною діяльністю всередині Литовської Республіки та поза нею; керувати та використовувати активи, передані на правах довіри, та розпоряджатися цими активами відповідно до законодавчих актів Литовської Республіки; керувати та використовувати активи, передані в порядку передбаченому Законом Литовської Республіки «Про благодійність та спонсорство Литовської Республіки» для виконання відповідних функцій; використовувати власні статутні фінансові ресурси для виконання статутних цілей та функцій бізнесу; укладати угоди з юридичними та фізичними особами Литовської Республіки та за кордоном; отримувати інформацію від державних та муніципальних установ, інших юридичних та фізичних осіб з питань; вносити пропозиції щодо внесення змін чи доповнень до положень нормативно-правових актів; створювати та припиняти підрозділи за погодженням з органом, який здійснює права та обов'язки власника; без шкоди вимогам закону про використання криміналістичних доказів; отримувати доходи з інших джерел у порядку, встановленому нормативно-правовими актами [0]. Державну службу судової психіатрії очолює директор, який призначається на посаду та звільняється з посади Міністром охорони здоров'я Литви, а контроль за її діяльністю здійснює особисто Міністр охорони здоров'я та Державна аудиторська служба яким подається звіт про фінансову діяльність.

Підсумовуючи слід зазначити, що судово-експертна діяльність у Республіці Литві здійснюється насамперед, державними спеціалізованими установами. При цьому їх невелика кількість об'єктивно є причиною збільшення навантаження, тому до здійснення судово-експертної діяльності можуть бути залучені приватні експерти, з іншого боку, надання особам можливості вибору експертів свідчить про відсутність державної монополії у вказаній сфері. Вивчення зарубіжного досвіду правового регулювання статусу судово-експертних установ становить як теоретичний так і практичний інтерес, оскільки дозволяє оптимізувати роботу національної системи судово-експертних установ, а тому надалі доцільно проводити наукові пошуки у цьому напрямі.

Список бібліографічних посилань

1. Lietuvos respublikos teismo ekspertizės įstatymas 2002 m. spalio 29 d. Nr. IX-1161 (Vilnius). URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.193737> (дата звернення: 09.10.2019).
2. Lietuvos policijos kriminalistinių tyrimų centras. URL: <http://ktc.policija.lv.lt> (дата звернення: 10.10.2019).
3. Įsakymas Lietuvos policijos Generalinis Komisaras Dėl objektų tyrimų, ekspertizų atlikimo ir paaiškinimų teikimo Lietuvos policijos kriminalistinių tyrimų centre bei teritorinių policijos įstaigų kriminalistinių tyrimų padaliniuose nuostatų patvirtinimo 2008 m. liepos 11 d. Nr. 5-V-398 (Vilnius). URL: <http://ktc.policija.lv.lt/uploads/ktc.policija/documents/files/teisės-aktai/objektu-tyrimu-ir-ekspertizu-atlikimo-nuostatai/Objekt%C5%B3%20tyrim%C5%B3%20ir%20ekspertizi%C5%B3%20atlikimo%20nuostatai.pdf> (дата звернення: 13.10.2019).
4. Lietuvos teismo ekspertizės centras. URL: <http://www.ltec.lt> (дата звернення: 13.10.2019).
5. Lietuvos teismo ekspertizės centro nuostatai patvirtinta Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2007 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. 1R-312 (Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012 m. vasario 7 d. įsakymo Nr. 1R-38 redakcija). URL: <http://www.ltec.lt/ltec-nuostatai> (дата звернення: 14.10.2019).
6. Valstybinio teismo medicinos tarnyba. URL: <http://www.vtmt.lt> (дата звернення: 17.10.2019).
7. Įsakymas Lietuvos respublikos Sveikatos apsaugos ministras Dėl valstybinės teismo medicinos tarnybos nuostatų patvirtinimo 2015 m. sausio 6 d. Nr. V-3 (Vilnius). URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/35483010984b11e4b92e9028929aad91> (дата звернення: 19.10.2019).
8. Valstybinio teismo psichiatrijos tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos. URL: <http://www.vtpt.lt> (дата звернення: 19.10.2019).
9. Valstybinės teismo psichiatrijos tarnybos prie sveikatos apsaugos ministerijos nuostatai patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. V-425 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. lapkričio 26 d. įsakymo Nr. V-1022 redakcija). URL: <http://www.vtpt.lt/administracine-informacija/> (дата звернення: 19.10.2019).

Одержано 21.10.2019